

Секція: Бухгалтерський, управлінський облік і аудит

СИМОНЕНКО ДАР'Я СЕРГІЇВНА

аспірантка кафедри аудиту

Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

м. Київ, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Аудит в Україні розвивається вже протягом 23 років і за цей період встиг сформуватися вітчизняний ринок аудиторських послуг, що має свої особливості. Виявлення та аналіз тенденцій розвитку ринку аудиторських послуг дозволить визначити основні напрями державного регулювання та стимулювання ринку, а також запобігти негативним явищам на ринку, що можуть призвести до зниження якості аудиторських послуг та суспільної довіри до суб'єктів аудиту.

Питанням особливостей розвитку ринку аудиту присвячена низка праць українських вчених, а саме: О.Л. Пластун [2], І.В. Сахно [3], С.В. Медвідь [4] та ін. Однак, ринок аудиторських послуг динамічно розвивається і потребує безперервного дослідження та аналізу основних показників.

У контексті підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, Україна зобов'язалась провести реформування вітчизняного ринку аудиторських послуг відповідно до вимог правових норм Європейського Союзу. Для успішної імплементації положень законодавства Європейського співтовариства з питань аудиту слід детальніше дослідити сучасний стан аудиторського ринку та виділити основні тенденції його розвитку.

За останні 5 років не спостерігається бурхливого входження на ринок аудиторських послуг нових суб'єктів, проте попит на аудит зростає. Показники стану ринку аудиторської діяльності за період 2011-2015 рр. наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**Основні показники стану ринку аудиторської діяльності в Україні,
2011-2015 рр.**

Показники	Роки					Відносне відхилення 2015 р. до 2011 р.
	2011	2012	2013	2014	2015	
Кількість суб'єктів аудиторської діяльності	1 862	1 672	1 488	1 326	1 107	-59,45%
Кількість поданих звітів до АПУ	1 792	1 609	1 425	1 272	1 071	-59,77%
Кількість замовлень, од.	53685	50 125	44 218	35 104	35 642	-66,39%
Кількість замовлень на одного суб'єкта, од.	30	31	30	27,60	33,3	+11%
Обсяг наданих послуг, млн. грн.	1 258,3	1 266,8	1 314,6	1 291,8	1 761,2	+39,96%
Середня вартість одного замовлення, тис. грн.	23,4	25,3	29,7	36,80	49,4	+111%
Середній дохід на одного суб'єкта аудиту, тис. грн.	702, 2	787,3	905,4	1 015,6	1 664,5	+137,04%

Джерело: складено автором відповідно до даних АПУ. Режим доступу: <http://api.com.ua>.

Відповідно до наведених у таблиці 1 даних на ринку аудиторських послуг в Україні спостерігаються наступні тенденції:

- значне скорочення кількості суб'єктів аудиторської діяльності, спричинене кризовими явищами у суспільстві, підвищенням вимог до професії аудитора з боку контролюючих органів, змінами у податковому законодавстві тощо;
- суттєве зменшення кількості замовлень, що за умови сталої кількості суб'єктів аудиту призводить до посилення конкуренції між ними. Однак, зважаючи на те, що в період 2011-2015 рр. прослідковується

- стійка тенденція до зменшення кількості суб'єктів, та крім того, збільшення кількості замовлень на одного суб'єкта, посилення конкуренції на ринку не відбувається;
- істотне підвищення обсягу наданих послуг, середньої вартості одного замовлення та середнього доходу суб'єктів аудиту, в свою чергу, свідчать про подорожчання аудиторських послуг, що спричинено інфляційними процесами у державі і зростанням суспільної потреби у проведенні аудиту;
 - відповідно до даних АПУ в 2015 р. 46,8% суб'єктів аудиту зареєстровано у м. Києві та Київській області, а фактичний обсяг наданих ними послуг складає 83%. Це свідчить про високу концентрацію активності аудиторських фірм у столичному регіоні;
 - частка на ринку аудиторських компаній з обсягом доходу більш як 10 000 тис. грн., яких на 2015 р. зареєстровано 13, становить 64,75% [1]. Отже, в 1,2% учасників ринку сконцентровано більше половини усіх наданих аудиторських послуг, що може призвести до монополізації ринку. Проте, порівняно із 2011 р. кількість таких суб'єктів зросла на 5 од., що є позитивним фактором для підтримки конкурентного ринку аудиту.

Зважаючи на вищенаведені тренди, слід зазначити, що за період 2011-2015 рр. на ринку аудиторських послуг сформувався стійкий напрямок на монополізацію ринку великими суб'єктами аудиту, а також зниження рівня конкуренції та подорожчання аудиторських послуг.

Проведений аналіз тенденцій ринку аудиту дозволяє зробити висновок про те, що наразі необхідна підтримка конкуренції на ринку з боку держави. Також важливим є стимулювання розвитку аудиту на регіональному рівні. Загалом, незважаючи на наявні негативні явища, фактична кількість наданих аудиторських послуг неуклібно зростає, що

свідчить про потребу суспільства у проведенні аудиту, та визнання його важливої ролі у забезпеченні суспільного добробуту.

Список використаних джерел

1. Звіти Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2011-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/zvit-do-kmu>.
2. Пластун О.Л. Концентрація на ринку аудиторських послуг України та конвергенція систем обліку і аудиту / О. Л. Пластун, І. О. Макаренко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. - 2016. – Вип. 1. – С. 121-125.
3. Сахно І.В. Ринок аудиторських послуг в Україні та його особливості / І. В. Сахно // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2014. - Вип. 150. - С. 284-289.
4. Медвідь С.В. Тенденції розвитку та проблеми вітчизняного ринку аудиторських послуг / С.В. Медвідь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sibs.uabs.edu.ua>.